

Szaktanulók egy kerületi könyvtárban

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XI. kerületi, 6. számú könyvtára szerződésben rögzített feltételek mellett működik együtt a 32. számú Ipari Szaktanulóképző Iskolával és ennek otthonával, valamint a 42. számú Önálló Szaktanulóképző Otthonnal. Mindkét pedagógiai intézménynek önálló könyvtára van. Mindkét otthonba az ország minden tájáról jönnek fiatalok, s általában olyan szaktanulók tanulnak, amelyek nem tartoznak a divatosok közé, tehát amelyekre nem a legjobb felkészültségű fiatalok jelentkeznek.

A szolgáltatások megszerettetése

A szerződésnek értelmében az iskola és a két otthon népszerűsíti a Szabó Ervin Könyvtárat, illetve annak programjait. A könyvtár rendezvényeire minden esetben elengedik a fiatalokat, a műsorokhoz pedagógiai segítséget nyújtanak. A könyvtár viszont vállalja, hogy megkülönböztetett figyelemmel foglalkozik a szaktanulókkal: érdeklődésüknek megfelelő programot állít össze részükre, s szakmai segítséget is nyújt a két iskolai könyvtárnak.

A 6. számú kerületi könyvtárnak csaknem kétszáz szaktanuló olvasója van. Az intézmény a mindennapi könyvajánláson felül rendszeresen figyeli a fiatalok egy részének olvasmányait. Munkatervben is szereplő feladata a 15 éves korosztály könyvválasztásának figyelemmel kísérése és elemzése. A kölcsönzött könyvek, olvasmánytípusok összesítésén és elemzésén kívül kérdőíves felmérést is végzett, amelyet magnetofonnal készített interjúkkal egészített ki. Bár az anyag feldolgozása még folyik, a vizsgálódás már így is számtalan tanulsággal szolgált. (A folyóiratok használatát is figyelik a könyvtárosok.)

A szaktanulók olvasási kultúráját fejlesztik a könyvtár által a rádió és a televízió műsoraihoz készített kis kiállítások, könyvajánlások is. Segítséget nyújtanak az ajánló bibliográfiák, különösen a „Válogatás a felnőttek irodalmából” című összeállítás, amelyet a könyvtár az újabb művek leírásaival egészít ki.

Fontos szerephez juthat majd a szaktanulók kulturális nevelésében a zenei részleg. Sikerült kialakítani a könyvtárban egy olyan kis sarkot, ahol a látogatók a folyóiratok olvasásán kívül zenét is hallgathatnak. Nagy a sikere a mintegy háromszáz lemezből álló gyűjteménynek — több olyan olvasó is van, aki még saját lemezt is elhozza meghallgatásra. Ez a tény rendkívül szemléletesen mutatja a könyvtár kulturális és közösségi nevelési lehetőségeit. Gondot okoz azonban, hogy a hanglemezek beszerzéséhez csak a kerületi tanács tud némi anyagi segítséggel hozzájárulni. Mivel a zenesarok — ahol fülhallgatóval lehet lemezt hallgatni — nincs egyéves sem, még csak a jövő terveiben szerepel a szaktanulók bevonása a szolgáltatás rendszeres használóinak táborába.

Az otthonná váló könyvtár

A könyvtár 1977-es munkatervében is szerepel a *visszahívó levél*. E leveleket, mint ismeretes, azoknak a tanulóknak — illetve a volt könyvtártagoknak — küldik el, akik az előző évben könyvtárba jártak, de valamilyen ok miatt kimaradtak. Az eddigi, meglehetősen hivatalos hangú formalevél helyett az utóbbi időben közvetlenebb hangvételű levelekkel kísérleteznek.

A kerületi könyvtár rendszeresen szervez könyvtárlátogatást az elsőéveseknek. E bemutatók célja a könyvtár helyének, szervezetének, szolgáltatásainak megismertetése, a könyvtárban való eligazodás elősegítése. (Ne feledkezzünk meg arról, hogy a két otthonban lakó fiatalok többsége még nem járt nagyobb könyvtárban, és néha éppen az ismeretlentől való idegenkedés gátolja abban, hogy beiratkozzék.)

A szakmunkástanulók egy részét sikerült szorosabban is a könyvtárhoz kapcsolni a *szakmunkástanulók klubja* révén. Ennek mintegy 40 tagja van. Egy-egy összejövetelen általában 30—35 fiatal jelenik meg. Év közben végleg kimaradó eddig még nem akadt köztük. A klubforma különösen alkalmas a különféle jellegű és típusú előadások, foglalkozások megtartására. A beszámolót kötetlen beszélgetés válthatja fel, a zenehallgatás váltakozhat vetélkedőkkel, vendégek hívhatók meg, de a könyvtár kirándulni is elviheti a fiatalokat.

Az ez évi klubprogramból ki kell emelni azt a tényt, hogy a programok egy része egymásra épül. (Pl. idegen népek néprajza — magyar néprajz; látogatás a csillagvizsgálóban — tudományos fantasztikus irodalom; operalátogatás — a zeneszerző (Erkel) életét és a kort megismertető irodalom stb.) Külön ki kell emelni a tanév végére tervezett, az egész évi programot felölelő vetélkedőt, mely az új ismeretek bevezetését a témák újbóli felidézésével, más oldalról való bemutatásával szolgálja, s egyben az év vidám, játékos lezárása.

Persze nemcsak a könyvtár szolgálja a fiatalokat, de a tanulók is tesznek valamit a könyvtárért — hálából, hogy klubjukat, a könyv otthonát minél barátságosabbá tegyék. Például kovácsoltvas virágtartókat készítettek, zenei motívumokból álló díszfalat csináltak a zenesarokba.

Sajnos, a különféle kulturális intézmények és szervezetek — művelődési házak, filmszínházak, ifjúsági klubok — nem hangolják eléggé össze munkájukat a könyvtárával, emiatt gyakori a programok párhuzamos szervezése, s az eredeti tervet sokszor meg kell változtatni.

A tanórán kívüli kulturális nevelés egybehangolása nem a könyvtár feladata: erről az iskolának kell gondoskodnia.

Andor György

a Szakoktatási és Továbbképzési Intézet tudományos munkatársa